

**ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ**  
(за матеріалами інтернет-версій друкованих ЗМІ та онлайн-медіа)

22.09.2026

**Зміст:**

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

**Загальні питання**

[Укрінформ. – 2026. – 21 верес. У проєкті бюджету-2027 фінансування культури пропонується збільшити на 27%. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2026. – 22 верес. Рада ООН з прав людини розгляне питання захисту корінних народів України в умовах агресії РФ. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2026. – 21 верес. Росіяни скинули авіабомбу на історичну будівлю у Слов'янську. – Інф.](#)

[NV. –2026. – 21 верес. Збудована у 1902 році. Росіяни зруйнували найстарішу будівлю Запорізького університету — що про неї відомо. – А. Кондрат](#)

[NV. –2026. – 21 верес. Сумський державний університет постраждав внаслідок удару російського КАБу. – Ю. Найденко](#)

**Вшанування пам'яті**

[Віледж Україна. – 2026. – 21 верес. На честь пілота «Джуса» пропонують перейменувати одну з вулиць Києва. – Д. Джанов](#)

**Медіа**

[Укрінформ. – 2026. – 21 верес. Наталія Лигачова, очільниця «Детектора медіа» : «Я хочу, щоб критика зумовлювала зміни». – М. Шашкова](#)

**Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму**

[Вечірній Київ. – 2026. – 21 верес. Патріарх Філарет замість Рильського полку російських військ: у Києві пропонують перейменувати вулицю. – І. Голотюк](#)

**Мовні питання**

[Укрінформ. – 2026. – 21 верес. Мінкульт та Укрінформ збирають пропозиції для експертного обрання проєктів «Мовна ініціатива-2026». – Інф.](#)

**Фестивалі**

[Укрінформ. – 2026. – 22 верес. Фестиваль «Арсенал ідей» через безпекову ситуацію перенесли на наступний рік. – Інф.](#)

День. – 2026. – 21 верес. У Житомирі 19–21 вересня проходить IV книжковий форум «Відсіч. Право на гідність». – Інф.

### **Театр**

Українська літературна газета. – 2026. – 21 верес. Фестиваль «Мельпомена Таврії» у Херсоні завершили поетичним перформансом. – Інф.

Укрінформ. – 2026. – 22 верес. У Харкові відбулася прем'єра вистави про підлітків «Харків: фанфік». – Інф.

### **Музика**

NV. –2026. – 21 верес. Стали відомі імена членів журі Нацвідбору на Дитяче Євробачення 2026 — хто оцінюватиме конкурсантів. – І. Вихрущ

### **Візуальні мистецтва**

Vogue. – 2026. – 22 верес. Артдиректор PinchukArtCentre Бйорн Гельдхоф – про нове покоління українських митців. – ДАР'Я СЛОБОДЯНИК

Вечірній Київ. – 2026. – 22 верес. Захисники кордонів у стінах парламенту: у столиці презентували виставку про героїв. – Т. Асадчева

### **Кіномистецтво. Кінопрокат**

NV. –2026. – 21 верес. Історія одного мобілізованого. Український фільм Пасхальний день увійшов до шортліста премії Європейської кіноакадемії 2027 року. – Ю. Найденко

Укрінформ. – 2026. – 21 верес. Фільм про молоде покоління українців «Чорні соняшники» посів друге місце на фестивалі у Торонто. – Інф.; Дзеркало тижня. Україна. – 2026. – 21 верес. Фільм про українську молодь посів друге місце на кінофестивалі в Торонто. – В. Наріжна; NV. –2026. – 21 верес. Продюсував Шон Пенн. Стрічка Чорні соняшники посіла друге місце в глядацькому голосуванні на кінофестивалі в Торонто. – А. Кондрат

Укрінформ. – 2026. – 21 верес. Фільм «Ти – Космос» покажуть у Японії. – Інф.

Вечірній Київ. – 2026. – 21 верес. У столиці презентують альманах сучасного короткого метра «Українська нова хвиля». – М. Катаєва

Вечірній Київ. – 2026. – 21 верес. У Києві покажуть документальний фільм «Обережно: діти». – К. Новосвітня

### **Просвітництво**

Вечірній Київ. – 2026. – 21 верес. Сучасне патріотичне виховання: волонтери створили книжку-розмальовку для дітей про ветеранів із протезами. – О. Скотнікова

## **Література. Книговидання**

[Укрінформ. – 2026. – 21 верес. Міністерство культури оголосило збір на грантову програму, спрямовану на підтримку малих видавництв. – Інф.; Українська літературна газета. – 2026. – 21 верес. Міністерство культури оголосило збір на грантову програму, спрямовану на підтримку малих видавництв. – Інф.; NV. –2026. – 21 верес. Мінкульт оголосив збір грантової допомоги на друк книжок малих видавництв. – Ю. Найденко](#)

[NV. –2026. – 21 верес. «Чекати на „ідеальний момент“ не хочемо». Книгарня Book.ua відкрила новий простір в Києві. – А. Кондрат](#)

[Укрінформ. – 2026. – 22 верес. В Угорщині вийшов друком роман Орести Осійчук «Абрикосова книгарня». – Інф.](#)

## **Музейна справа**

[Вечірній Київ. – 2026. – 21 верес. Захист власної валюти: у Музеї історії Києва розповідають про спецоперацію «Щит України». – М. Катаєва](#)

[Укрінформ. – 2026. – 22 верес. Фронтвик Іван Гончар: усиновлення Петра, тисячі зібраних витворів і переслідування КДБ. – В. Самченко](#)

[Укрінформ. – 2026. – 21 верес. Музей Гуцульщини і Покуття до 100-річчя отримав портрет свого засновника. – Інф.](#)

[Віледж Україна. – 2026. – 21 верес. У Коломиї показали, яким буде новий корпус музею Гуцульщини та Покуття. – Д. Джанов](#)

## **Охорона культурної спадщини**

[Вечірній Київ. – 2026. – 21 верес. Суд відкрив провадження у справі щодо пам'ятки «Флігель садиби київського вйта Григорія Киселівського» на Подолі. – І. Голотюк](#)

## **Бібліотечна справа. Читання. Промоція читання**

[NV. –2026. – 21 верес. Триватиме сім годин. У бібліотеці КПП пройде книжковий рейв. – А. Кондрат](#)

## **Культура національних меншин. Закордонні українці**

[Укрінформ. – 2026. – 21 верес. У Торонто пройшов найбільший український фестиваль у Північній Америці. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2026. – 22 верес. У Пльзені українці організували фестиваль «Дякуємо Чехії». – Інф.](#)

## **Міжнародне співробітництво**

[Укрінформ. – 2026. – 21 верес. У Чехії відбулися Кримські дні. – Інф.; День. – 2026. – 21 верес. В Чехії 17-20 вересня відбулися Кримські дні. – Інф.](#)

Укрінформ. – 2026. – 21 верес. Кримськотатарська музика та мистецтво закрили Кримські дні в Празі. – Інф.

\*\*\*

Українська літературна газета. – 2026. – 21 верес. Переписати історію: СЗР розкрила скандальні методички окупантів для студентів на Херсонщині. – Інф.

Віледж Україна. – 2026. – 21 верес. Дім, що сприяє читанню. В Індії архітектори створили простір для родини книголюбів. – Д. Джанов

### Загальні питання

Укрінформ. – 2026. – 21 верес. У проєкті бюджету-2027 фінансування культури пропонується збільшити на 27%. – Інф.

Уряд передбачив у проєкті державного бюджету на 2027 рік для Міністерства культури України 15,02 млрд грн, із них 14,35 млрд грн – із загального фонду держбюджету. «Порівняно з 2026 роком фінансування культури із загального фонду пропонується збільшити на 3,05 млрд грн, або на 27%. Зростання передбачене за всіма бюджетними програмами, які адмініструє міністерство. Для нас важливо, що додаткові ресурси спрямовуються на конкретні потреби галузі: підтримку української книги та книгарень, поповнення бібліотечних фондів, розвиток українського кіно, мистецьку освіту, роботу театрів, музеїв, бібліотек і заповідників», – зазначила віцепрем'єр-міністерка України з гуманітарної політики – міністерка культури Тетяна Бережна. За її словами, це є інвестицією в український культурний продукт, доступ людей до культури та збереження ідентичності. в 2027 передбачене зростання фінансування за загальним фондом для ключових закладів та інституцій культури, яке передбачене, зокрема, на збільшення заробітної плати. Видатки для закладів фахової передвищої та вищої мистецької освіти пропонується збільшити на 336,6 млн грн, закладів загальної середньої та позашкільної освіти – на 162,7 млн грн, національних музеїв, бібліотек і культурно-просвітницьких центрів – на 125 млн грн, національних театрів – на 104,7 млн грн, заповідників – на 71,9 млн грн. Фінансування Українського культурного фонду пропонується збільшити на 14,5 млн грн. Крім того, загалом у проєкті державного бюджету на 2027 рік на програми Українського інституту книги передбачені 667,6 млн грн – більш ніж удвічі більше порівняно з 284,9 млн грн у 2026 році. Зокрема, УІК продовжить реалізацію програми «ЄКнига», на яку передбачені 190 млн грн. Як зауважили у Мінкульті, вперше від початку повномасштабної війни для Українського інституту книги передбачені кошти на нові напрями підтримки книжкової галузі. Зокрема, 272,3 млн грн передбачені на субсидії книгарням для компенсації витрат на оренду приміщень, 100 млн грн – на придбання та розподіл книжок для поповнення бібліотечних фондів. У проєкті бюджету на наступний рік фінансування Державного агентства України з питань кіно пропонується збільшити утричі. Так, 219 млн грн передбачені на виконання зобов'язань за договорами, укладеними у попередні роки, зокрема щодо виробництва українських фільмів. Окрім цього, закладені кошти, які планується спрямувати на різні форми державної підтримки, збереження кіноспадщини, відзначення 100-річчя української анімації та кіностудії Довженка тощо. За даними відомства, на реалізацію ініціативи Президента України «Тисячovesна», спрямованої на створення якісного українського національного медіапродукту, утвердження державної ідентичності та захист інформаційного суверенітету, передбачені 5,4 млрд грн – на 35% більше, ніж у 2026 році. Також зазначається, що окрема увага в проєкті бюджету приділена мистецькій освіті. Міністерство культури також продовжує працювати над забезпеченням у 2027 році необхідного

фінансування для підвищення оплати праці педагогічних та науково-педагогічних працівників. Крім того, у проекті бюджету передбачене фінансування сфери туризму. Наступного року на забезпечення роботи Державного агентства розвитку туризму України заплановані 28,6 млн грн. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4166432-u-proekti-budzetu2027-finansuvanna-kulturi-proponuetsa-zbilsiti-na-27.html>

Укрінформ. – 2026. – 22 верес. Рада ООН з прав людини розгляне питання захисту корінних народів України в умовах агресії РФ. – Інф.

24 вересня на 63-й сесії Ради ООН з прав людини у Женеві Кримськотатарський ресурсний центр спільно з представництвами України та Литви проведе сайд-івент «Корінні народи України в умовах російської агресії: права, стійкість та міжнародний захист». Учасники порушать критично важливі питання щодо впливу російської агресії на права корінних народів України, зокрема кримських татар, і зосередяться на пошуку міжнародних шляхів вирішення таких проблем. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4166487-rada-onn-z-prav-ludini-rozglane-pitanna-zahistu-korinnih-narodiv-ukraini-v-umovah-agresii-rf.html>

Укрінформ. – 2026. – 21 верес. Росіяни скинули авіабомбу на історичну будівлю у Слов'янську. – Інф.

У Донецькій області армія РФ завдала удару фугасною авіаційною бомбою по непрацюючому медичному закладу Слов'янська, внаслідок чого частково зруйнована пам'ятка архітектури місцевого значення. Будинок був зведений у 1901 році. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/4166404-rosiani-skinuli-aviabombu-na-istoricnu-budivlu-u-slovansku.html>

NV. –2026. – 21 верес. Збудована у 1902 році. Росіяни зруйнували найстарішу будівлю Запорізького університету — що про неї відомо. – А. Кондрат

Раніше приміщення, де розташований третій корпус Запорізького національного університету, було Олександрівською жіночою гімназією. Двоповерхова споруда побудована протягом 1902–1903 років. Автором проекту та відповідальним за будівництво був головний архітектор міста Фадей Пекутовський. Докладно:

<https://nv.ua/ukr/kultura/ataka-na-zaporizhzhya-poshkodzhenko-korpus-istorichnoji-budivli-universitetu-50643074.html>

NV. –2026. – 21 верес. Сумський державний університет постраждав внаслідок удару російського КАБу. – Ю. Найденко

Ввечері 20 вересня російські війська влучили керованою авіаційною бомбою по території Сумського державного університету. Будівля центрального корпусу отримала пошкодження. Докладно:

<https://nv.ua/ukr/socium/ataka-na-sumi-20-veresnya-postrazhdav-sumskiy-derzhavniy-universitet-foto-50643217.html>

### **Вшанування пам'яті**

Віледж Україна. – 2026. – 21 верес. На честь пілота «Джуса» пропонують перейменувати одну з вулиць Києва. – Д. Джанов

У міському застосунку «Київ Цифровий» розпочалося опитування щодо зміни назв низки столичних топонімів, серед яких вулицю Зеленогірську в Солом'янському районі пропонують перейменувати на честь військового льотчика, Героя України Андрія «Джуса» Пільщикова. Докладно:

<https://www.village.com.ua/village/city/city-news/377407-u-kievi-proponuyut-nbsp-pereymenuvati-vulitsyu-na-chest-pilota-laquo-dzhusa-raquo>

### **Медіа**

Укрінформ. – 2026. – 21 верес. Наталія Лигачова, очільниця «Детектора медіа»: «Я хочу, щоб критика зумовлювала зміни». – М. Шашкова

У 2001 році медіаекспертка Наталія Лигачова запустила «Телекритику». Тоді це було невелике спеціалізоване видання про телебачення. Сайт читали не лише глядачі, для яких писали про маніпуляції в ефірі та порушення журналістських стандартів, а й самі журналісти. У 2016 році «Телекритика» припинила існування під цією назвою, а її команда продовжила роботу як «Детектор медіа». До 25-річчя «Телекритики» Укрінформ поговорив з Наталією Лигачовою про те, як усе починалося, чому журналісти виходили проти цензури, як на медіа впливали їхні власники і влада та що з усіх старих проблем української журналістики дійшло до 2026 року. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4166338-natalia-ligacova-ocilnica-detektora-media.html>

### **Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму**

Вечірній Київ. – 2026. – 21 верес. Патріарх Філарет замість Рильського полку російських військ: у Києві пропонують перейменувати вулицю. – І. Голотюк

Опитування щодо зміни назви вулиці у Шевченківському районі столиці триватиме у застосунку «Київ Цифровий» до 30 вересня. Провулок пропонують назвати на честь Патріарха Філарета (Михайла Денисенка) – українського православного церковного діяча, Патріарха Київського і всієї Руси-України та почесного громадянина міста Києва, який помер у березні 2026 року. Наразі провулок має назву Рильський, але не на честь українського поета Максима Рильського. Назва походить від Рильського полку російських військ, який після 1654 року дислокувався поблизу Софійської площі. Сам провулок сформувався у XIX столітті. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/132889/>

### **Мовні питання**

Укрінформ. – 2026. – 21 верес. Мінкульт та Укрінформ збирають

пропозиції для експертного обрання проєктів «Мовна ініціатива-2026». – Інф.

Кампанія спрямована на відзначення успішних проєктів, які сприяють вивченню, захисту та популяризації української мови. Найкращі проєкти будуть відзначені під час спеціальної події «Мовна ініціатива-2026», яка відбудеться 29 жовтня в межах форуму до Дня української писемності та мови «Українська – мова сильних». Відзначення планується у кількох номінаціях. Так, у номінації «Найкраща просвітницька ініціатива з української мови» відзначатиметься ініціатива, за допомогою якої зроблено вагомий внесок у захист, популяризацію та поширення української мови, зокрема через просвітницьку, освітню, культурну або інформаційну діяльність. Номінація «Найкращий медіапроєкт з української мови» спрямована на відзначення медіапроєктів, які сприяють захисту, популяризації та розвитку української мови через медіа, цифрові платформи та новітні формати комунікації. «Амбасадор української мови» – номінація, що відзначає компанію, підприємця або бізнес-лідера, який став прикладом свідомого, послідовного та креативного використання української мови та сприяв її популяризації. Збір пропозицій триватиме до 2 жовтня. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4166381-minkult-ta-ukrinform-zbiraut-propozicii-dla-ekspertnogo-obranna-proektiv-movna-iniciativa2026.html>

### **Фестивалі**

Укрінформ. – 2026. – 22 верес. Фестиваль «Арсенал ідей» через безпекову ситуацію перенесли на наступний рік. – Інф.

Фестиваль для дітей та підлітків «Арсенал ідей», який мав проводитись із 25 по 27 вересня в Мистецькому арсеналі, перенесли на 2027 рік через безпекову ситуацію в столиці. Генеральна директорка Мистецького арсеналу Олеся Островська-Люта зауважила, що навіть розподіл на жовті та червоні тривоги не дозволяє провести зараз у Києві велику подію для дітей та підлітків. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4166481-festival-arsenal-idej-cerez-bezpekovu-situaciju-perenesli-na-nastupnij-rik.html>

День. – 2026. – 21 верес. У Житомирі 19–21 вересня проходить IV книжковий форум «Відсіч. Право на гідність». – Інф.

Протягом другого дня форуму відбулася антипанель «10 запитань Уповноваженій із захисту державної мови» Олені Івановській. На Головній сцені говорили про виклики для української мови, дотримання мовного законодавства та збереження українського культурного й інформаційного простору. Також на заході відзначили переможців Літературного марафону «Відсіч», який об'єднав авторів різного віку. Переможців нагородили у номінаціях «Перше слово», «Голос покоління», «Історії, які мають бути розказані» та «Слово, яке не можна мовчати». У межах заходу були заплановані літературні зустрічі та презентації, дискусії, поетичний слем, живі подкасти, освітні та психологічні події, фентезійна зона, літературний тест-драйв,

мистецькі перформанси, події для дітей, міська екскурсія «Місцями Революції Гідності» та виставка картин художників-ветеранів. Докладно:

<https://day.kyiv.ua/news/210926-u-zhytomyri-19-21-veresnya-prokhodyt-iv-knyzhkovyy-forum-vidsich-pravo-na-hidnist>

### Театр

Українська літературна газета. – 2026. – 21 верес. Фестиваль «Мельпомена Таврії» у Херсоні завершили поетичним перформансом. – Інф.

Закриття 28 Міжнародного театрального фестивалю «Мельпомена Таврії» відзначили поетичним перформансом «Грані». На сцені представили шість жіночих історій в шести різних ролях. Вистава створена на основі віршів відомого херсонського поета, лауреата Шевченківської премії Анатолія Кичинського. На одній сцені разом із професійними митцями виступили звичайні жителі міста. Цьогорічний фестиваль «Мельпомена Таврії» – двадцять восьмий. Події відбувались у Херсоні, Миколаєві, Кропивницькому, Києві, інших містах України та за кордоном. Загалом у програмі було 48 вистав, 17 подій літературної сцени, 13 подій освітньої платформи і п'ять виконавців у межах музичної. Зокрема, у Херсоні відбулось вісім театральних показів у різних районах міста. Докладно:

<https://litgazeta.com.ua/news/festyval-melpomena-tavrii-u-khersoni-zavershyly-poetychnym-performansom/>

Укрінформ. – 2026. – 22 верес. У Харкові відбулася прем'єра вистави про підлітків «Харків: фанфік». – Інф.

Постановку створено на основі історій та образів підлітків, які дорослішають у прифронтовому місті під час повномасштабної війни. Режисер Микита Поляков. Проект розпочався у липні з творчої лабораторії “Я – опера”. Разом із режисером, композитором, психологинею та іншими фахівцями учасники досліджували театр зсередини, брали інтерв'ю у харків'ян, створювали персонажів і ділилися власними історіями. Сам Харків став одним із центральних образів майбутньої постановки. На основі створених підлітками історій та образів драматургиня та лібретистка Тетяна Киценко написала лібрето «Харків: фанфік». До постановки разом із юними акторами-аматорами долучилися дитячий симфонічний оркестр KharkivMusicFest, дитячий хор «Весняні голоси» та професійні виконавці. Проект реалізував «Фонд громади Харкова „Толока”» за підтримки Українського культурного фонду в межах конкурсної програми «Культура. Регіони». Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4166473-u-harkovi-vidbulasa-premera-vistavi-pro-pidlitkiv-harkiv-fanfik.html>

### Музика

NV. –2026. – 21 верес. Стали відомі імена членів журі Нацвідбору на Дитяче Євробачення 2026 — хто оцінюватиме конкурсантів. – І. Вихрущ

Обиратимуть учасника пісенного конкурсу від України, традиційно, глядачі разом із журі. Фінал Нацвідбору відбудеться 26 вересня. Представника

України на «Дитячому Євробаченні» разом з глядачами обере журі. До його складу цього року увійшли: музикант і композитор Дмитро Шуров (Pianoboy), співачка Skylerr, а також продюсерка та радіоведуча Анна Свірідова. Докладно: <https://nv.ua/ukr/kultura/nacvidbir-na-dityache-yevrobachennya-2026-vidomiy-sklad-zhuri-hto-ocinyuvatime-konkursantiv-50643140.html>

### **Візуальні мистецтва**

Vogue. – 2026. – 22 верес. Артдиректор PinchukArtCentre Бйорн Гельдхоф – про нове покоління українських митців. – ДАР'Я СЛОБОДЯНИК

Бйорн Гельдхоф розповідає про нове покоління українських митців, голоси яких дедалі гучніше звучать у світі. Згадує Нікіту Кадана, Лесю Хоменко та Жанну Кадинову, чиї імена добре відомі у світі. Окремо Бйорн відзначає покоління митців, що прийшло після Революції гідності: дуєт відеохудожників Яреми Малащука та Романа Хімея, які досліджують теми колективної пам'яті, Катерину Лисовенко, відому чуттєвими фресками про тілесність і травму, художницю Катерину Олійник, яка через живопис говорить про втрату, та режисерку Дану Кавеліну, чиї сміливі відеороботи осмислюють вразливість сучасної людини. Гельдхоф називає їх лідерами, маючи на увазі суспільну вагу порушених ними тем. Водночас куратор упевнений, що культурна дипломатія – відповідальність не лише держави, а й приватних інституцій. Цьогоріч команда Бйорна привезла до Венеції виставку «Still Joy» («Тиха тривка радість»). У ній беруть участь понад 30 митців з України, Індії, ПАР, Великої Британії та Іспанії. Автори міркують про радість як досвід і спосіб опору в часи війни. Для команди PinchukArtCentre присутність тут означає бути почутими. «Still Joy» фіксує момент межі: життя, що проростає на руїнах, та красу, яку можна віднайти навіть там, де все згоріло. Про це – інсталяція «Біженці» мисткині Жанни Кадирової, яка цьогоріч представляє Україну в Національному павільйоні у Венеції. Докладно:

<https://vogue.ua/article/leaders/artdirektor-pinchukartcentre-byorn-geldhof-pro-nove-pokolinnya-ukrajinskih-mitciv-65054.html>

Вечірній Київ. – 2026. – 22 верес. Захисники кордонів у стінах парламенту: у столиці презентували виставку про героїв. – Т. Асадчева

Нещодавно у кулуарах українського парламенту відбулася презентація книжкової серії «Шлях до Перемоги» та фотовиставка «Обличчя кордону». Експозиція оповідає про бойовий шлях прикордонників, чиї портрети раніше облетіли провідні майданчики США та країн ЄС. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/132913/>

### **Кіномистецтво. Кінопрокат**

NV. – 2026. – 21 верес. Історія одного мобілізованого. Український фільм Пасхальний день увійшов до шортліста премії Європейської кіноакадемії 2027 року. – Ю. Найденко

Європейська кіноакадемія оголосила шортліст в номінації короткометражних ігрових фільмів European Film Awards 2027. До увійшла

українська стрічка «Пасхальний день» режисера Миколи Засєєва. Фільм Пасхальний день, створений у ко-продукції України та Франції, натхненний реальною історією, яка відбулась у Великодню неділю. Світова прем'єра фільму відбулася на кінофестивалі у Ризі, також стрічка увійшла до програми престижного фестивалю короткометражного кіно у Клермон-Феррані у Франції. Він має нагороду Національної асамблеї Франції за «Найкращий політичний короткометражний фільм», став «Найкращим європейським фільмом» на Краківському кінофестивалі. В Україні стрічка отримала премію «Золота Дзига 2026» у категорії короткометражного ігрового кіно, а українська прем'єра відбулась 19 вересня на KISFF. Продюсери фільм Наталія Лібет, Ольга Брегман, Олександра Братищенко, Віктор Шевченко та Віктор Еде. Докладно:

<https://nv.ua/ukr/kultura/pashalnyy-vihidnyy-2026-ukrajinskiy-film-uvyishov-do-shortlista-yevropeyskoji-kinoakademiji-50643131.html>

Укрінформ. – 2026. – 21 верес. Фільм про молоде покоління українців «Чорні соняшники» посів друге місце на фестивалі у Торонто. – Інф.; Дзеркало тижня. Україна. – 2026. – 21 верес. Фільм про українську молодь посів друге місце на кінофестивалі в Торонто. – В. Наріжна; NV. –2026. – 21 верес. Продюсував Шон Пенн. Стрічка Чорні соняшники посіла друге місце в глядацькому голосуванні на кінофестивалі в Торонто. – А. Кондрат

Документальний фільм «Чорні соняшники» («Black Sunflowers») режисера Джеймса Маркуса Гейні став першим runner-up премії People's Choice Documentary Award на Міжнародному кінофестивалі в Торонто (TIFF), тобто посів друге місце за результатами глядацького голосування серед документальних стрічок фестивалю. Світова прем'єра стрічки відбулася 11 вересня у програмі TIFF Docs. Фільм створений за участі української компанії Limelite, а серед його українських продюсерів – Володимир та Анна Яценки і Влад Болєлов. Виконавчим продюсером стрічки виступив Шон Пенн. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4166321-film-pro-molode-pokolinna-ukrainciv-corni-sonasniki-posiv-druge-misce-na-festivali-u-toronto.html>

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/film-pro-ukrajinsku-molod-posiv-druhe-mistse-na-kinofestivali-v-toronto.html>

<https://nv.ua/ukr/kultura/chorni-sonyashniki-druge-misce-na-tiff-2026-dlya-filmu-pro-ukrajinsku-molod-50643270.html>

Укрінформ. – 2026. – 21 верес. Фільм «Ти – Космос» покажуть у Японії. – Інф.

У трьох містах Японії відбудеться показ науково-фантастичного фільму «Ти – Космос» українського режисера Павла Острікова. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4166358-film-ti-kosmos-pokazut-u-aponii.html>

Вечірній Київ. – 2026. – 21 верес. У столиці презентують альманах

сучасного короткого метра «Українська нова хвиля». – М. Катаєва

Альманах «Українська нова хвиля. На зближення» Довженко-Центру, що увібрала найкращі короткі метри 2026 року, виходить у прокат в столичних кінотеатрах з 24 вересня. Цьогорічна добірка шукає відповідь на питання: як любити та будувати нові зв'язки у травмованому війною суспільстві? Прем'єра добірки відбудеться 22 вересня у кінотеатрі «Жовтень» у партнерстві з Київським міжнародним фестивалем короткометражного кіно (KISFF). До альманаху увійшло 6 фільмів молодих українських режисерів: «Тепер все», реж. Ліза Ігнат'єва; «Котик та Песик шукать дім», реж. Георгій Гогатадзе; «Природний баланс», реж. Олександр Миронюк; «Креветки, Вимикач, Бичок і Пляшечка», реж. Ольга Вітенко; «Прелюдія», реж. Аліна Панасенко; «Комендантська година», реж. Єлизавета Топтигіна. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/132899/>

Вечірній Київ. – 2026. – 21 верес. У Києві покажуть документальний фільм «Обережно: діти». – К. Новосвітня

Фільм розповідає історії українських дітей, чиє життя змінила війна. Прем'єра стрічки відбулася в конкурсній програмі Одеського міжнародного кінофестивалю. Проєкт також представляли на міжнародних індустрієвих платформах IDFA Docs for Sale, DOK Leipzig Film Market та OIFF Work-in-Progress. Фільм створено за фінансової підтримки Федерального міністерства закордонних справ Німеччини та Goethe-Institut Ukraine. Фільм «Обережно: діти» виходить в прокат 24 вересня. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/132872/>

### **Просвітництво**

Вечірній Київ. – 2026. – 21 верес. Сучасне патріотичне виховання: волонтери створили книжку-розмальовку для дітей про ветеранів із протезами. – О. Скотнікова

Патріотичне виховання дітей може бути не про формальні уроки, маршування чи заучування гасел, а про живе спілкування, повагу до інших і розуміння того, що означає свобода. Громадська організація «Родина Небесної Сотні» розробила спеціальну книжку-розмальовку для дітей 6–10 років про коректне спілкування з ветеранами та провела серед школярів перші заняття за її матеріалами. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/132866/>

## Література. Книговидавання

Укрінформ. – 2026. – 21 верес. Міністерство культури оголосило збір на грантову програму, спрямовану на підтримку малих видавництв. – Інф.; Українська літературна газета. – 2026. – 21 верес. Міністерство культури оголосило збір на грантову програму, спрямовану на підтримку малих видавництв. – Інф.; NV. – 2026. – 21 верес. Мінкульт оголосив збір грантової допомоги на друк книжок малих видавництв. – Ю. Найденко

Міністерство культури України, благодійний фонд Київської школи економіки KSE Foundation, Український інститут книги та міжнародний фестиваль «Книжковий Арсенал» оголошують старт збору коштів на нову грантову програму, спрямовану на підтримку малих видавництв. Прийом заявок на перше коло грантів відкриється у листопаді 2026 року. Мета збору 500 тисяч доларів. Малі видавництва є впливовими лабораторіями літературних і поліграфічних експериментів. Завдання Програми підтримки малих видавництв – забезпечити можливості для продовження їх роботи й публікації запланованих у видавничому портфелі найменувань. Результатом буде збереження активної діяльності видавництв, які стануть учасниками програми, після її завершення. Грант покриватиме насамперед виробничі витрати видавництва. Обов'язкового співфінансування програма не передбачатиме. Один грант може охоплювати друк кількох нових накладів різних книжок одним видавництвом, як втрачених унаслідок ударів РФ, так і тих, що не видавалися раніше. Першим грантовим відбором організатори планують підтримати щонайменше 20 малих видавництв. Долучитися до збору коштів на «Програму підтримки малих видавництв» можна за [посиланням](#). Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4166284-ministerstvo-kulturi-ogolosilo-zbir-na-grantovu-programu-spramovanu-na-pidtrimku-malih-vidavnictv.html>

<https://litgazeta.com.ua/news/ministerstvo-kultury-oholosylo-zbir-na-hrantovu-prohramu-spriamovanu-na-pidtrymku-malykh-vydavnytstv/>

<https://nv.ua/ukr/books/ukrajinski-knigi-2026-minkult-ogolosiv-pro-grantovu-dopomogu-malim-vidavnictvam-50643260.html>

NV. – 2026. – 21 верес. «Чекати на „ідеальний момент“ не хочемо». Книгарня Book.ua відкрила новий простір в Києві. – А. Кондрат

Мережа книгарень Book. ua відкрила новий простір у Києві на Контрактовій площі та анонсувала нову локацію в Житомирі. Команда налагоджує роботу та готується до офіційного відкриття. Докладно:

<https://nv.ua/ukr/kultura/book-ua-vidkrila-noviy-prostir-u-kiyevi-anons-novoji-lokaciji-u-zhitomiri-50643125.html>

Укрінформ. – 2026. – 22 верес. В Угорщині вийшов друком роман Орести Осійчук «Абрикосова книгарня». – Інф.

В Угорщині вийшов друком угорськомовний роман української письменниці Орести Осійчук «Абрикосова книгарня». Книгу переклала Тімея Тімко, а дизайн обкладинки збережено з оригінального українського видання,

створеного Марією Білінською. Вперше угорськомовний роман представлять читачам на національному стенді Ukraine під час 31-го Будапештського міжнародного книжкового фестивалю, який відбудеться 1–4 жовтня. Почесною гостею стенду стане авторка роману Ореста Осійчук. Під час фестивалю відбудеться презентація книги, а відвідувачі зможуть отримати безкоштовний примірник з автографом письменниці та поспілкуватися з нею і перекладачкою Тімеєю Тімко. Угорськомовне видання «Абрикосової книгарні» побачило світ у Будапешті завдяки Фундації української книги в Угорщині UNABOOK за підтримки української громади Угорщини. Організаторами національного стенду Ukraine виступають Фундація української книги в Угорщині UNABOOK, Товариство української культури в Угорщині та посольство України в Угорщині. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4166587-v-ugorsini-vijsov-druk-roman-oresti-osijcuk-abrikosova-knigarna.html>

### **Музейна справа**

Вечірній Київ. – 2026. – 21 верес. Захист власної валюти: у Музеї історії Києва розповідають про спецоперацію «Щит України». – М. Катаєва

У Музеї історії міста Києва триває виставка «Щит України. Мемуари Віктора Варганова», приурочена до 30-річчя грошової реформи в Україні. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/132893/>

Укрінформ. – 2026. – 22 верес. Фронтвик Іван Гончар: усиновлення Петра, тисячі зібраних витворів і переслідування КДБ. – В. Самченко

«Іванів ковчег. Простір свободи» – одна з численних змістовних виставок у Києві, що триває в період щоденних ворожих атак на столицю. Ця експозиція у Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара» особлива тим, що повертає до часів, коли радянська влада упродовж «союзних» десятиліть на збирання українських старожитностей маніпулятивно навішувала ярлик «пропаганди української самобитності». У матеріалі – про митця, його творчість та про заснування ним музею. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4166548-frontovik-ivan-goncar-usinovlenna-petra-tisaci-zibranih-vitvoriv-i-peresliduvanna-kdb.html>

Укрінформ. – 2026. – 21 верес. Музей Гуцульщини і Покуття до 100-річчя отримав портрет свого засновника. – Інф.

Національний музей Гуцульщини і Покуття до 100-річчя отримав картину із портретом свого засновника Йосифа Кобринського. Роботу створив заслужений художник України Валерій Дувірак спеціально до 100-річчя музею і подарував її установі. На полотні зображений Йосиф Кобринський, а також будівля музею, гуцульське та покутське вбрання, орнаменти, зразки народного мистецтва та інші традиційні мотиви. Також у межах святкування 100-річчя музею в Коломиї відкрили ярмарок майстрів народної творчості, громади частували гостей традиційними стравами, відбулася музично-фольклорна

програма. Гостям презентували III-ролик про історію музею та фільм «Невидимі хранителі» про людей, які працюють над збереженням музейних колекцій. Партнери музею також представили нову айдентику, створену до сторіччя установи. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4166246-muzej-guculsini-i-pokutta-do-100ricca-otrimav-portret-svogo-zasnovnika.html>

Віледж Україна. – 2026. – 21 верес. У Коломиї показали, яким буде новий корпус музею Гуцульщини та Покуття. – Д. Джанов

У Коломиї під час наукової конференції до 100-річчя Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття презентували проєкт розбудови закладу та створення нового сучасного корпусу. Необхідність розширення площі пояснюють великою кількістю унікальних експонатів, які неможливо показати одночасно через брак місця. Основою для розбудови став оригінальний проєкт 1893 року, який свого часу вдалося реалізувати лише на третину. 500 тисяч гривень на розробку нової документації Івано-Франківська обласна рада виділила ще у 2021 році. Архітектор та автор проєкту Григорій Бойчук запропонував поєднати наявний та новий корпуси спеціальними коридорами. Замість точного відтворення історичної споруди автор обрав сучасну інтерпретацію будівлі з куполами на кутах. Усередині нового корпусу облаштують відкриті простори, дворик, кафетерій, оглядовий майданчик та вантажні ліфти. Також музей має стати інклюзивним та матиме сучасне фондосховище з підтримкою необхідного температурного режиму й вологості. Водночас представники громадської організації «NE:Urban» висловили кілька зауважень до презентованого проєкту. Серед іншого вони зазначають, що сучасна вежа може перетягувати на себе увагу та візуально конкурувати з історичною частиною будівлі, тому ключову роль відіграватиме якість обраних матеріалів. Окрім цього, в організації наголосили, що для забудови важливих ділянок в історичних містах необхідно проводити відкриті архітектурні конкурси, як того вимагає законодавство. У відповідь на критику Григорій Бойчук надав свої пояснення. Докладно:

<https://www.village.com.ua/village/city/city-news/377403-u-kolomiyi-pokazali-yakim-bude-noviy-korpus-muzeyu-gutsulschiny-ta-pokuttya>

### **Охорона культурної спадщини**

Вечірній Київ. – 2026. – 21 верес. Суд відкрив провадження у справі щодо пам'ятки «Флігель садиби київського війта Григорія Киселівського» на Подолі. – І. Голотюк

Йдеться про історичну пам'ятку, розташовану на вулиці Григорія Сковороди у Подільському районі столиці, яку у 2024 році внесли до Переліку об'єктів культурної спадщини міста Києва як щойно виявлений об'єкт культурної спадщини. Позов досуду подала Подільська окружна прокуратура — історична будівля з Переліку об'єктів культурної спадщини перебуває у неналежному стані, а охоронний договір за два роки так і не уклали. Подільська окружна прокуратура міста Києва звернулася до суду з позовом, у якому

просить зобов'язати власника будівлі укласти охоронний договір на щойно виявлений об'єкт культурної спадщини. А суд відкрив провадження у цій справі. Флігель садиби київського війта Григорія Киселівського був зведений у 30–40-х роках XIX століття, будівля є частиною історичної забудови Подолу та пов'язана із життям і діяльністю останнього київського війта. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/132883/>

### **Бібліотечна справа. Читання. Промоція читання**

NV. – 2026. – 21 верес. Триватиме сім годин. У бібліотеці КПП пройде книжковий рейв. – А. Кондрат

30 вересня до Всеукраїнського дня бібліотек у Києві пройде книжковий рейв. Захід триватиме сім годин у бібліотеці КПП. Організаторами заходу є культурний простір Нінаус. Ініціатори розповідають, що книжковий рейв з'явився як проста практика спільного читання. Люди приходять зі своїми книжками, влаштовуються в просторі й читають. Рейв включатиме кілька форматів. В атріумі бібліотеки можна буде влаштуватися з книжкою в будь-якій зручній точці та читати під музику. На шостому поверсі працюватимуть окремі читацькі зони. Одна буде призначена для читання в абсолютній тиші, в іншій — читання одне одному. У великому конференц-залі бібліотеки протягом дня читатимуть письменники та люди, які працюють з літературою й популяризують українське читання. А на першому поверсі буде зона для спілкування. Серед гостей рейву — засновник творчого об'єднання «МУР» Олександр Хоменко, фронтмен гурту NAZVA та військовослужбовець Павло Гоц, письменниця та креативна директорка Нінаус Світлана Левченко та комікеса, шоуранерка та продюсерка Наталія Гаріпова. Докладно:

<https://nv.ua/ukr/socium/knizhkoviy-reyv-u-biblioteci-kpi-chitannya-muzika-ta-spilkuvannya-do-dnya-bibliotek-50643307.html>

### **Культура національних меншин. Закордонні українці**

Укрінформ. – 2026. – 21 верес. У Торонто пройшов найбільший український фестиваль у Північній Америці. – Інф.

У Торонто відбувся найбільший вуличний український фестиваль у Північній Америці — The Bloor West Village Toronto Ukrainian Festival, присвячений українській культурі в Канаді та спадщині українсько-канадської громади. Цьогоріч фестиваль відбувся вже в 30-те та об'єднав концерти, парад, українську кухню, ярмарок, дитячі розваги й спеціальні ініціативи на підтримку України. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4166279-u-toronto-projsov-najbilsij-ukrainskij-festival-u-pivnicnij-americi.html>

Укрінформ. – 2026. – 22 верес. У Плзені українці організували фестиваль «Дякуємо Чехії». – Інф.

У Плзені відбувся другий фестиваль «Дякуємо Чехії», організований спільною Společně v Evropě – Česko-ukrajinské kulturní centrum. Захід став символічною подякою Чехії за підтримку українських біженців. Концертна

програма, яка тривала п'ять годин поспіль, об'єднала чеських та українських виконавців різних поколінь. Упродовж дня також працював ярмарок ремесел, де представили українські книги, вироби ручної роботи, прикраси, вишивку, кераміку тощо. Фестиваль організувала спілка «Разом у Європі — Чесько-український культурний центр» (Společně v Evropě – Česko-ukrajinské kulturní centrum z. s.) у співпраці з проєктом Plzeňské náplavky, за фінансової підтримки Статутарного міста Пльзень та Міського округу Plzeň 3. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4166538-u-plzeni-ukrainci-organizovali-festival-dakuemo-cehii.html>

### **Міжнародне співробітництво**

Укрінформ. – 2026. – 21 верес. У Чехії відбулися Кримські дні. – Інф.; День. – 2026. – 21 верес. В Чехії 17-20 вересня відбулися Кримські дні. – Інф.

Мета Кримських днів, що пройшли в Чехії 17–20 вересня, – нагадати політикам і спільноті про проблеми, з якими стикаються люди на тимчасово окупованих територіях України. Кримські дні відбулися у двох найбільших містах Чехії – Празі та Брно. Саме там українські правозахисні інституції мають партнерів з громадянського суспільства. Провести Дні допомагали, зокрема, чеські організації People in Need, Prague Civil Society Center, а також Nesehnutí. Організаторами Днів виступили Дім прав людини Крим та його організації-члени, зокрема «Кримський процес», Центр прав людини ZMINA, Кримська правозахисна група, «Крим SOS», Регіональний центр за права людини та Центр громадянської просвіти «Альменда», у співпраці з партнерами, серед яких Кримський проєктний фонд Q-hub, Медіа CrimeaVox, People in Need, Nesehnutí, Prague Civil Society Centre, Generation for Ukraine та Посольство України в Чехії. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4166121-u-cehii-vidbulisa-krimski-dni.html>

<https://day.kyiv.ua/news/210926-v-chechii-17-20-veresnya-vidbulysya-krymski-dni>

Укрінформ. – 2026. – 21 верес. Кримськотатарська музика та мистецтво закрили Кримські дні в Празі. – Інф.

Кримські Дні в Празі завершилися в понеділок виставкою картин Айдера Хатіпа в одному з культурних просторів чеської столиці, напередодні в українському молодіжному центрі Hub Nusle пройшов культурницький захід Crimea Qave Session. Айдер Хатіп – сучасний кримськотатарський художник. У Прагу він привіз виставку «Крим» – малюнки на картоні, які вже бачили у великих містах Німеччини, Відні, Парижі та в Брюгге (Бельгія), де проходили Дні Криму. У рамках Днів у парламенті ЧР відбулась конференція «Крим у центрі уваги: права людини, міжнародне право та європейська безпека», лекції на тему порушення прав людини та національний рух у Криму (в Карловому університеті в Празі та в Університеті Масарика в Брно); покази фільмів Frozen і «Хроніка окупації». Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4166446-krimskotatarska-muzika-ta-mistectvo-zakrili-krimski-dni-v-prazi.html>

\*\*\*

Українська літературна газета. – 2026. – 21 верес. Переписати історію: СЗР розкрила скандальні методички окупантів для студентів на Херсонщині. – Інф.

Росія запровадила для студентів на тимчасово окупованих територіях Херсонщини новий курс історії, покликаний повністю витерти згадки про Україну. За даними розвідки, фальсифіковані методички спрямовані на знищення критичного мислення молоді та її підготовку до інтеграції в російську систему. Навчально-методичні матеріали курсу «Історія росії» отримали студенти других курсів так званих Херсонського державного педагогічного університету у Скадовську та Херсонського технічного університету в Генічеську. Докладно:

<https://litgazeta.com.ua/news/perepysaty-istoriiu-szr-rozkryla-skandalni-metodychky-okupantiv-dlia-studentiv-na-khersonshchyni/>

Віледж Україна. – 2026. – 21 верес. Дім, що сприяє читанню. В Індії архітектори створили простір для родини книголюбів. – Д. Джанов

В Індії місцева студія Cadence Architects збудувала дім House of Shadows для родини книголюбів, простір якого організували так, щоб він сприяв читанню. Докладно:

<https://www.village.com.ua/village/city/city-news/377401-v-indiyi-dlya-rodini-knigolyubiv-zbuduvali-dim-scho-spriyae-chitannyu>

Випуск підготувала

В. В. Пижевська,  
головний бібліограф сектору оперативного інформування  
та розповсюдження інформації відділу НАУІ  
Інформцентру з питань культури та мистецтва,  
E-mail: [infocenter@nplu.org](mailto:infocenter@nplu.org); [info\\_nplu@ua.fm](mailto:info_nplu@ua.fm)  
контакт. тел.: 425-23-26